

Ferencz-Salamon Alpár

Tudás tapasztalat által

XXVII. Bolyai Nyári Akadémia 2019

„A tapasztalati tanulás egy olyan folyamat, mely során a tudás a tapasztalat átalakulása által jön létre.” David Kolb

Oktatásban alkalmazott módszereink, pedagógiai eljárásaink a szakirodalom szerint legalább kétféle tanulást eredményeznek: a kognitív tanulást, amely a tények, információk, ismeretek memorizálásán alapszik, valamint a tapasztalati tanulást, amely alkalmazott tudást eredményez, s amely a tevékenységből, annak átéléséből származik. A tapasztalati tanulás tág kategóriája azon tanítási módszereknek és aktivitásoknak, melyek bevonják a tanulót a tanulási folyamatba. A tanulóknak lehetőségük van a saját tapasztalataikból való tanulásra. A tapasztalati tanulás sokféle tanulási környezetet kínál, és ezáltal gyakran a fizikai környezet szélesebb körű megértését biztosítja a tanulók számára. Ugyanakkor a tapasztalati tanulás egy, a tanulási-tanítási folyamatba jobban implikálódó, megváltozott szerepkörű pedagógust vagy pedagógus-szerpet igényel. A tapasztalati tanulásban a pedagógus facilitátorként lép fel, olyan segítőként, aki a tanulási folyamatot segíti, elősegíti, aki a tanulási tartalmat, a kereteket vonzóbbá, interaktívabbá és élőbbé, valóságosabbá varázsolja. Carl Rogers mondotta: „Számomra a tapasztalat jelenti a legfőbb tekintélyt. Számomra az az igaz, amit tapasztalok. Senki más gondolatainak, de még a saját gondolataimnak sem lehet olyan meggyőző ereje, mint amit megtapasztalok. A tapasztalathoz térek vissza újra meg újra, hogy egyre közelebb jussak az igazsághoz.” (Rogers, 2010, 53)

Nagyon fontos szempont az is, hogy a tapasztalati tanulás-tanítás folyamata jó hatással van a pedagógus egész személyiségére, hangulatára, mert a jól sikerült tevékenységek által fejlődik kreatív kezdeményezőkézsége, alkotóereje, önmotiváltabb lesz, illetve újabb és újabb energiákkal töltődik fel.

Ezért fontos számunkra, hogy a Bolyai Nyári Akadémia 2019-es kiadásának szekciói révén pedagógusaink megismerkedhessenek a tapasztalati tanulás feltételeivel és ennek fontosságával, hiszen:

- a tapasztalati tanulás folyamata során a tanulók aktívan bevonódnak a kérdések felvetésébe, a vizsgálódásba, a kísérletezésbe, a problémamegoldásba, kíváncsivá válnak, felelősséget vállalnak, kreativitást mutatnak, és véleményt alkotnak;

- a tanulók intellektuálisan, érzelmileg, szociálisan, lelkiileg és fizikailag elkötelezettek, ez az elköteleződés teszi hitelessé a kitűzött célt is;



A 2018-as BNYA A kreativitás hete című programjának egyik előadása

- a tanulságok személyesek, ezért megalapozzák a jövőbeni tapasztalást és tanulást;
- a tanulók magukhoz, másokhoz, szűkebb és tágabb környezetükhöz fűződő kapcsolatai fejlődnek és gyarapodnak;
- az oktatók és a tanulók megtapasztalhatják a sikert, a kudarcot, a kalandot, a kockázatvállalást és a bizonytalanságot, azt, hogy a tapasztalatok kimenetelei nem jósolhatóak meg tökéletesen;
- a tanulók és az oktatók számára lehetőség nyílik saját értékeik felfedezésére és megvizsgálására;
- az oktatók elsődleges szerepe magába foglalja a megfelelő tapasztalatok keresését, a problémák felvetését, a határok kijelölését, a tanulók támogatását, az érzelmi és a fizikai biztonság megteremtését és a tanulási folyamat ösztönzését;
- az oktatók felismerik és ösztönzik a tanulás spontán lehetőségeit;
- az oktatók törekednek előítéleteik, prekoncepcióik leküzdésére, és megtanulják/-tudják, ezek miként befolyásolják a tanulót;
- a tapasztalási helyzet megtervezése magába foglalja a természetes következményekből, hibákból és sikerekből való tanulás lehetőségét.¹

Mindezek szellemében a 2019-es BNYA szerkezeti és szervezési felépítésében – az előző évekhez hasonlóan – szeretnénk ötvözni a paradigmaváltást elindító, szolgáló, a modern pedagógiai igyekezetekből, aktuális nevelési igényekből inspirált tematikus szekciókat a klasszikus tantárgyakra vagy tantárgycsoportokra épített szekciókkal. Igyekezteink fontos célja, hogy a frontális oktatásra alapozott, a kognitív tanulást monopol-

¹ <http://tapasztalati-tanulas-kepzes.hu/tapasztalati-tanulas/> (2019. május 5-i letöltés)



A 2018-as BNYA választói szekciója

helyzetben tartó, tantárgyakra vagy műveltségi területekre alapozott pedagógiai gyakorlatot feloldjuk, a diszciplínák közötti határokat a pedagógiai gyakorlatban és a pedagógusi közmentalitásban fokozatosan lebontsuk, illetve elindítsuk azt a közös gondolkodást, amely a tantárgyköziséget, a jelenségekre való összpontosítást, a pedagógusi kooperációt, a szakmai kreativitást és innovációt, valamint a megváltozott

pedagógusi szerepet és ennek tudatosítását, tudatos felvállalását eredményezheti.

Az akadémia első hetében, július 7–13. között Csíkszeredában, Szatmárnémetiben, Nagyenyeden és Szovátán A tapasztalati tanulás lehetőségei és módszerei kisgyermekkorban címmel az óvónőknek és tanítóknak, valamint „Közelebb a valóság felé!” – A tapasztalati tanulás megvalósulása az iskolában címmel osztályvezető pedagógusoknak hirdettünk továbbképzéseket. Ezen a héten Csíkszeredában a Montessori pedagógiával és módszerével ismerkedhetnek meg a pedagógusok.

A második héten, a hivatalos megnyitó hetén, július 14–20. között Legyen élmény a tanulás! – tapasztalati tanulási és élménypedagógiai táborra hívtuk kollégáinkat Csíkszeredába, ahol az élménypedagógia, a múzeumpedagógia és az „outdoor” kalandpedagógia gyakorlataival, módszereivel és iskolai alkalmazásának lehetőségeivel ismerkedhetnek meg a résztvevők.

Déván a Személyiségfejlesztés tapasztalati tanulás útján címmel bármely szakos általános és középiskolai pedagógusoknak, Kolozsváron „...engedd, hogy megtapasztaljam...” címmel magyar nyelv és irodalom szakos tanároknak, Sztrázsán pedig a földrajz és biológia szakos tanároknak lesz ötnapos továbbképzés. A népi kultúra helye és szerepe a tapasztalati oktatásban címet viselő népzene, néptánc, kézművesség szekciót idén is Válaszúton tartják. A Képzőművészeti technikák átadása tapasztalati úton szekció (képzőművészetet oktató tanárok és tanítók részére) és a Zenetanulás empirikus úton szekció (zenetanárok, tanítók részére) Székelyudvarhelyen tartja továbbképzőit.

A XXVII. Bolyai Nyári Akadémia központi megnyitója július 15-én lesz, melyen dr. Vass Vilmos, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem habilitált egyetemi docense

és Düll Andrea, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kara Gazdaság- és Környezetpszichológia Tanszékének vezetője, habilitált egyetemi docens, tartanak a témához kapcsolódó szakmai előadásokat.

A harmadik héten, július 21–27. között Csíkszeredában az Idegennyelvek oktatása címet viselő szekcióban angol nyelvtanárok részére lesz továbbképzés. Az előző évi gyakorlathoz hasonlóan ezt a képzést az idén is az Amerikai Egyesült Államokból érkező, nemzetközileg elismert trénerok vezetik. Ők a nyelvoktatásban jól használható módszerekkel ismertetik meg az érdeklődőket.

A protestáns (református és unitárius) vallások oktatói részére Parajdon lesz továbbképző, a katolikus vallástanárok szekcióját pedig – Tapasztalati tanulás lehetőségei a hitoktatásban címmel – Szatmárnémetiben szervezik. A szakoktatásban dolgozó mérnöktanárok és oktatómesterek továbbképzését Kolozsváron tartják.

Az akadémia továbbképzési ajánlatában fontos helyet foglalnak el azok a programok is, amelyek a pedagógusok digitális kompetenciáit fejlesztik, megismertetik őket a 21. századi digitális pedagógia jellegzetességeivel, fontosabb módszereivel, a digitális eszközökkel támogatott tanórák menedzselésével. Ezeket a célokat tarják szem előtt a Digitális pedagógia alkalmazása tanórán témájú szekció szervezői (második héten) és a Digitális kaland – magabiztos tanárként a mindennapok internetében címmel megvalósuló – harmadik heti – programunk vezetői.

Felhasznált irodalom

Rogers, Carl (2010): *Valakivé válni*. Edge 2000 Kiadó, Budapest.